

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๗๑
วันจันทร์ ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๓. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๕. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๖. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายเจียรชัย ณ นคร (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจันทพันธ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์

๒. นายเชษฐ์ โทณะวนิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาววรัญญา ทัดศรีวงศ์

๓. นางสาวปานทิพย์ พลกษาลวิทย์

๔. นางสาวจิตติพร วิชัยชนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๗๐ วันศุกร์ ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ก่อนเริ่มพิจารณาทบทวนร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เป็นรายมาตรา (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) ที่ประชุมได้มีการพิจารณารูปแบบและกรอบเวลาของคณะกรรมการในการชี้แจงทำความเข้าใจร่างรัฐธรรมนูญต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา เป็นต้นไป โดยประธานกรรมการกล่าวว่า ในวันดังกล่าว

จะเป็นรูปแบบการประชุมสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ไม่ใช่รูปแบบการประชุมสภา โดยมีการตอบข้อซักถาม หลังจากนั้นในวันที่ ๗ หรือ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศจะมีการถกแถลงกันโดยขอให้คณะกรรมการเข้าร่วมรับฟังด้วย จึงขอมอบหมายให้รองประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมโฆษกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเข้าร่วมรับฟังในวันดังกล่าว

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนได้ประสานงานกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติแล้ว โดยเบื้องต้นคณะกรรมการกำหนดเวลาการชี้แจงและตอบข้อซักถามของคณะกรรมการไว้หนึ่งชั่วโมงสามสิบนาที อย่างไรก็ตาม ทราบว่านายคำณู สิริธิตสมาน เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ต้องการให้ใช้เวลาในการชี้แจงและตอบข้อซักถามเป็นเวลาครึ่งวัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการจะชี้แจงและตอบข้อซักถามเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญเฉพาะประเด็นที่สำคัญเท่านั้น ส่วนวันที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศจะมีการถกแถลงกัน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะเข้าร่วมรับฟังเท่านั้นโดยไม่มีการชี้แจง เว้นแต่ในที่ประชุมจะเข้าใจผิดเกี่ยวกับเนื้อหาในร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการจึงจะชี้แจง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจะได้ประสานงานกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติ โดยกำหนดเวลาในการชี้แจงและตอบข้อซักถามในเบื้องต้นสองชั่วโมง ซึ่งประธานกรรมการเห็นว่า กำหนดเวลาสองชั่วโมง มีความเหมาะสมแล้ว

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า ควรให้หน่วยงานราชการอื่นเข้าร่วมรับฟังด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากหน่วยงานราชการอื่นสนใจเข้าร่วมรับฟังก็ไม่ขัดข้อง ในส่วนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน คณะกรรมการกำหนดวิธีการไว้สองประการ คือ ๑) คณะกรรมการจะออกไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ และ ๒) คณะกรรมการเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจากทุกช่องทาง

จากนั้นที่ประชุมพิจารณาทบทวนร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ซึ่งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้มีการปรับปรุงแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญตามความเห็นของที่ประชุมสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๖๑

“มาตรา ๖๑ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและกรอบในการบริหารประเทศ
หลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็น และสาระที่พึงมี
ในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และมีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีทุกคณะที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๖๑ เดิมกำหนดว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและกรอบในการบริหารประเทศ” ซึ่งมีปัญหาว่า ในการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติจะต้องทำอะไรเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฝ่าย เลขาธิการคณะกรรมการจึงเพิ่มบทบัญญัติวรรคสองและวรรคสามเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็น และสาระที่พึงมีให้เป็นไปตามที่ กำหนดในพระราชกฤษฎีกา โดยยุทธศาสตร์ชาติเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็ให้ใช้บังคับได้ และมีผลผูกพันคณะรัฐมนตรีทุกคณะที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ
- หากกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ไว้ใน พระราชกฤษฎีกา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล รัฐบาลชุดใหม่สามารถยกเลิกพระราชกฤษฎีกาได้หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๖๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๑ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและทิศทางในการบริหารประเทศ หลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำ การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็น และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และมีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีทุกคณะที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ”

ทั้งนี้ พระราชกฤษฎีกาไม่ได้เป็นพระราชกฤษฎีกายุทธศาสตร์ชาติ แต่เป็นพระราชกฤษฎีกาวาดด้วย วิธีการจัดทำ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ โดยยุทธศาสตร์ชาติเป็นสิ่งที่ เกิดจากผลแห่งการทำตามพระราชกฤษฎีกานั้น วรรคหนึ่งกับวรรคสามต้องสอดคล้องกันเพียงแต่ใน พระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ มิเช่นนั้นจะไม่สามารถแก้ไขยุทธศาสตร์ชาติ ได้หากต้องการให้แก้ไขได้ยากก็ตราเป็นพระราชบัญญัติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและกรอบในการ จัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เนื่องจากแผนของแต่ละหน่วยราชการยังขาดการเชื่อมโยง กัน โดยให้มีหน่วยงานที่เป็นอิสระไม่ผูกพันกับฝ่ายการเมืองเป็นผู้จัดทำ และควรตราเป็นกฎหมายเพื่อให้ เปลี่ยนแปลงได้ยาก

- ควรกำหนดยุทธศาสตร์ชาติโดยออกเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อให้มีการกลั่นกรองจากสภา ผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาซึ่งจะเกิดความรอบคอบในการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นประโยชน์ต่อ ประชาชนมากขึ้น

- ขณะนี้ได้มีการร่างยุทธศาสตร์ชาติไว้แล้ว แต่ยังคงขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ถ้ายุทธศาสตร์ชาติออกเป็นพระราชบัญญัติและกำหนดกลไกที่ชัดเจนน่าจะเกิดประโยชน์กับ ประเทศไทยในระยะยาว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ยุทธศาสตร์ชาติคือวิสัยทัศน์ของชาติว่าจะมุ่งให้ชาติเป็นอะไรและมี กระบวนการที่จะไปสู่เป้าหมายอย่างไร เพื่อที่จะไปจัดทำแผนในแต่ละด้านต่อไปโดยแผนนั้นจะต้อง

สอดคล้องและบูรณาการร่วมกัน โดยแท้จริงแล้วยุทธศาสตร์ชาติต้องเป็นยุทธศาสตร์เดียว ต่างกันเพียงมุมมองในแต่ละด้านเท่านั้น และเสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๑ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเป็นกรอบในการบริหารประเทศจัดทำ แผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเป็นบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังร่วมกัน

หลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำ การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดในพระราชบัญญัติ

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ **และมีผลผูกพัน** **ทั้งรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ**”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเป็นการเปิดพื้นที่ให้ฝ่ายการเมืองเข้ามาบริหารประเทศตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบริหารประเทศไปในทิศทางเดียวกันกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งหากจะทำให้การเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ชาติกระทำได้ยาก ก็อาจกำหนดให้มีการทำประชามติในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ชาติ

- ยุทธศาสตร์ชาติเป็นการวางเป้าหมายของประเทศในระยะยาว โดยมีลักษณะเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจของประเทศในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติในการระหว่างประเทศ อาจกำหนดว่า “ประสานไกล ผูกมิตรไกล” เป็นต้น ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ชาติต้องเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนในชาติมีความเข้าใจที่ตรงกัน และควรมีถ้อยคำที่สั้น กระชับ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ชาติ คือ ความต้องการร่วมกันของคนในชาติที่จะบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ ข้อสำคัญคือจะทำให้ทุกภาคส่วนเกิดความรู้สึกว่านี่คือสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมกันผลักดันเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายนั้น ตัวอย่างเช่น การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศมาเลเซียเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่จะกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอน โดยเริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน (common goal) และพัฒนาไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในด้านต่าง ๆ สำหรับประเทศไทยประสบปัญหาสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจากอายุของรัฐบาลแต่ละชุดสั้น ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทำให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวไม่สามารถเกิดขึ้นได้

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขร่างมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง เป็นความว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและตรึงไว้ในทวิภาคีของประเทศ และเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) กำหนดให้ผู้เข้าศึกษา ร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมีการปรับปรุงให้ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวมีความทันสมัยอยู่เสมอ ดังนั้นสามารถนำยุทธศาสตร์ชาติของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้

- ความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง ควรเพิ่มคำว่า “เป้าหมาย” เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดเป้าหมายในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนั้น ข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่าการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นการจัดทำฝ่ายเดียวของฝ่ายบริหาร อาจแก้ปัญหาด้วยการกำหนดให้ชัดเจนว่าประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างเต็มที่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นความว่า “การกำหนดเป้าหมายระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย หลักเกณฑ์ วิธีการ จัดทำ การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดในพระราชกฤษฎีกา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐบาลชุดปัจจุบันกำลังจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการบัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายของประเทศ และมีแนวโน้มที่ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวจะจัดทำแล้วเสร็จก่อนรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ ดังนั้น ความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสอง ความว่า “ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด” ควรตัดออก เพื่อไม่ให้ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง และควรนำความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสอง ความว่า “การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง” ไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง จะเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า สาเหตุที่ย้อนกลับมาพิจารณาร่างมาตรา ๖๑ เนื่องจากในบทเฉพาะกาลบัญญัติให้รัฐต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ แต่แนวนโยบายแห่งรัฐในร่างมาตรา ๖๑ ไม่มีการกำหนดกระบวนการในการจัดทำ หรือบทบัญญัติให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับยุทธศาสตร์ชาติที่รัฐบาลชุดปัจจุบันกำลังจัดทำ มีแนวคิดมาจากรัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นเพียงยุทธศาสตร์เบื้องต้นที่ต้องกำหนดรายละเอียดและวิธีการที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย รวมถึงการให้ประชาชนและทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติต่อไป

สำหรับสาเหตุที่ไม่นำยุทธศาสตร์ชาติที่จัดทำโดยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) มาเป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจากยุทธศาสตร์ชาติของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) เป็นเพียงแผนพัฒนาประเทศในแต่ละช่วงเวลา ไม่ใช่ยุทธศาสตร์ชาติที่แท้จริง ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ชาติควรที่จะกำหนดแนวทางในการไปสู่เป้าหมายว่าต้องกระทำอย่างไร โดยการกำหนดเป้าหมายดังกล่าวต้องเกิดจากการกำหนดร่วมกันของคนในชาติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากรัฐบาลจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเสร็จสิ้นก่อนที่จะมีกฎหมายตามที่กำหนดในวรรคสองจะเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ และหากกฎหมายบัญญัติรายละเอียดในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเรียบร้อยแล้ว รัฐบาลต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติใหม่ให้สอดคล้องกับที่กฎหมายบัญญัติหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกฎหมายบัญญัติรายละเอียดในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเรียบร้อยแล้ว รัฐบาลไม่ต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติใหม่ แต่อาจต้องนำยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสอง ความว่า “...การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ...” ควรแก้ไขเป็น ความว่า “...การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ~~และ~~การรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ...” เพื่อให้ถ้อยคำมีความกระชับยิ่งขึ้น ส่วนรายละเอียดการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในกฎหมายให้สอดคล้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามรัฐธรรมนูญควรกำหนดสาระไว้ในบทเฉพาะกาล

- การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติควรกำหนดให้มีความยืดหยุ่น สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมของประเทศไทยและของต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปประกอบกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า เป้าหมายร่วมกันของยุทธศาสตร์ชาติไม่ควรกำหนดให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่วิธีการหรือแผนที่จะไปสู่เป้าหมายดังกล่าวอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับรัฐบาลที่จะเข้ามาบริหารประเทศ

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า เพื่อให้ถ้อยคำมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรแก้ไขความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสอง ความว่า “การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย หลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำ การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็น อย่างทั่วถึง และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดในพระราชกฤษฎีกา” เป็นความว่า “การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย หลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม และทรวรับฟังความคิดเห็น และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึงด้วย”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความมุ่งหมายของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามร่างมาตรา ๖๑ คือ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจากหากประชาชนไม่ได้รับรู้และเข้าใจการกำหนดเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติก็ไม่สามารถจัดทำบรรลุเป้าหมายได้

- ร่างมาตรา ๖๑ จะกล่าวถึงรายละเอียดในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ตามแนวทางที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า รายละเอียดในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ตามแนวทางที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ไม่จำเป็นต้องบัญญัติรายละเอียดดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

“มาตรา ๖๑ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและกรอบในทวบริหารของประเทศ และเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย หลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม และทรวรับฟังความคิดเห็น และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึงด้วย

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และมีผลผูกพันตบะรัฐนตริทุตบะที่สขตบะนทวให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ”

มาตรา ๑๗๕

“มาตรา ๑๗๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่ง ปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ หรือพ้นจากราชการโดยผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุด”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความว่า “หรือพ้นจากราชการ โดยผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุด” ไม่มีการบัญญัติไว้ในระบบกฎหมาย จึงควรแก้ไขความดังกล่าวเป็นกรณีอื่น ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขความว่า “หรือพ้นจากราชการโดยผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุด” เป็นความว่า “หรือพ้นจากราชการโดยผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุดเพราะถูกลงโทษ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่ง ปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ หรือพ้นจากราชการโดยผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุดเพราะถูกลงโทษ”

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ต่อจาก การประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มตั้งแต่ข้อส่วนที่ ๒ ศาลยุติธรรม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ส่วนที่ ๒ ศาลยุติธรรม

“ส่วนที่ ๒

ศาลยุติธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๒ ศาลยุติธรรม โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๙

“มาตรา ๑๘๙ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือ กฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๐

“มาตรา ๑๙๐ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะ ผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษา

อาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนเก้าคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามรัฐธรรมนูญ

วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา ทั้งนี้ เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมาย หรือในกรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

การวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาที่ไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน จำนวนเก้าคน

หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมไปถึงผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในหน่วยงานของรัฐด้วย หากเปลี่ยนชื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หากผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมไปถึงผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในหน่วยงานของรัฐกระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็อยู่ในเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่นกัน นอกจากนั้น ชื่อศาลไม่ใช่สาระสำคัญของเรื่อง หากแก้ไขชื่อศาลอาจกระทบต่อเขตอำนาจของศาล และอาจเกิดปัญหาในการบัญญัติกรณีดังกล่าวในบทเฉพาะกาลได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๑

มาตรา ๑๙๑ การบริหารงานบุคคลของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องมีความเป็นอิสระ และดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๙๑ เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมมีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรม จึงควรแก้ไขความว่า

“การบริหารงานบุคคลของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องมีความเป็นอิสระ...” เป็นความว่า “การบริหารงานบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องมีความเป็นอิสระ...” เพื่อให้ถ้อยคำชัดเจนยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๑ การบริหารงานบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องมีความเป็นอิสระ และดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ส่วนที่ ๓ ศาลปกครอง

“ส่วนที่ ๓

ศาลปกครอง”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๓ ศาลปกครอง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๒

“มาตรา ๑๙๒ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น

อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- อำนาจของศาลปกครองตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ไม่รวมถึงอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งรวมถึงองค์กรอัยการด้วย และเพื่อให้ถ้อยคำมีความสอดคล้องกัน ควรแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๙๒ วรรคสาม เป็นความว่า “อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระนั้น”

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แบ่งองค์กรตามรัฐธรรมนูญออกเป็นสองส่วน คือ ๑) องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และ ๒) องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งองค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญประเภทองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขร่างมาตรา ๑๙๒ วรรคสาม เป็นดังนี้ “อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอิสระซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระนั้น ๑”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๒ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น

อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตำรวจราชทัณฑ์อิสระ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระนั้น ๆ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

มาตรา ๑๙๓

“มาตรา ๑๙๓ การบริหารงานบุคคลของตุลาการศาลปกครอง ต้องมีความเป็นอิสระ และดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งประกอบด้วยประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการในศาลปกครอง บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองประเภทผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่ใช่ข้าราชการตุลาการศาลปกครองให้ได้รับเลือกจากวุฒิสภา แต่ความในร่างมาตรา ๑๙๓ ให้ความได้ว่า คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองทั้งหมดมาจากการเลือกของข้าราชการตุลาการศาลปกครองใช้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามร่างมาตรา ๑๙๓ มาจากการเลือกของข้าราชการตุลาการศาลปกครองทั้งหมด ซึ่งต้องมีกรแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของตุลาการศาลปกครองให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยอาจกำหนดรับรองเรื่องดังกล่าวในบทเฉพาะกาลต่อไป ทั้งนี้ ควรแก้ไขความว่า “การบริหารงานบุคคลของตุลาการศาลปกครอง ต้องมีความเป็นอิสระ...” เป็นความว่า “การบริหารงานบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับตุลาการศาลปกครอง ต้องมีความเป็นอิสระ” เพื่อให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๑๙๑ ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๓ การบริหารงานบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับตุลาการศาลปกครอง ต้องมีความเป็นอิสระ และดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งประกอบด้วยประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการในศาลปกครอง บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ส่วนที่ ๔ ศาลทหาร

“ส่วนที่ ๔

ศาลทหาร”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๔ ศาลทหาร โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๔

“มาตรา ๑๙๔ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลทหาร ตลอดจนการแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙๔ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญ

“หมวด ๑๑

ศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๕

“มาตรา ๑๙๕ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีผลงานทางวิชาการด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายมหาชนเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีผลงานทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์เป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการบดีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน

ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาตาม (๑) ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเลือกบุคคลจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ก็ได้

การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในร่างมาตรา ๑๙๕ (๕) ที่ให้ข้าราชการอัยการตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดสามารถสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ ทำให้สัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประเภทผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์มีมากเกินไป และส่งผลให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประเภทผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์อื่น ถูกลดจำนวนลง จึงควรตัดคำว่า “หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด” ออกจากความในร่างมาตรา ๑๙๕ (๕) หรือหากต้องการเพิ่มสัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประเภทผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ อาจบัญญัติความว่า “หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด” ในร่างมาตรา ๑๙๕ (๓) จะเหมาะสมมากกว่า

- ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ข้าราชการอัยการสามารถได้รับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ โดยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประเภทผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์อย่างแท้จริง

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามความในร่างมาตรา ๑๙๕ (๕) ควรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์อื่น แต่การกำหนดให้ข้าราชการอัยการตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดสามารถสมัครเข้ารับการสรรหาตามความในร่างมาตรา ๑๙๕ (๕) ได้ อาจทำให้สัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๑๙๕ (๕) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ทั้งหมด

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๑๙๕ (๕) กำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า ซึ่งที่ประชุมเห็นว่า ข้าราชการอัยการที่จะได้รับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญควรดำรงตำแหน่งที่สูงกว่าอธิบดีอัยการ จึงบัญญัติความในร่างมาตรา ๑๙๕ (๕) ให้ข้าราชการอัยการตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมีสิทธิได้รับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญควรมาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ไม่ใช่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทำงานหรือเคยทำงานในตำแหน่งที่ใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านนิติศาสตร์แต่เพียงสาขาเดียว จึงไม่เห็นด้วยกับหลักการใน (๕) ของร่างมาตรา ๑๙๕ ที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีสามารถสมัครเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- ควรเพิ่มสัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์เพื่อแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพิ่มเติมใน (๕) ด้วย

- ความว่า “ผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” ใน (๕) ของร่างมาตรา ๑๙๕ นั้น เป็นการกำหนดหลักการในลักษณะเปิดกว้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอื่น เช่น วิศวกร หรือแพทย์ เป็นต้น สามารถเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๕) ได้โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขารัฐศาสตร์หรือสาขานิติศาสตร์เท่านั้นที่มีสิทธิสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๕)

- ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดสามารถเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๕) หากคณะกรรมการสรรหาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) โดยเลือกจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดไปเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนสองคนก็จะเป็นการตัดสิทธิผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาสังคมศาสตร์ในการเข้าไปทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้ว (๒๕๕๘) กำหนดสัดส่วนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนสองคน ซึ่งแตกต่างจากหลักการที่กำหนดใน (๑) ของร่างมาตรา ๑๙๕ ได้กำหนดให้มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนสามคน ดังนั้น คณะกรรมการควรปรับลดสัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาให้เหลือจำนวนสองคนแล้วนำสัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนหนึ่งคนไปเพิ่มให้กับผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดเพื่อเข้ารับการสรรหาให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- ไม่เห็นด้วยกับการปรับลดสัดส่วนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาและสัดส่วนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากตุลาการศาลปกครองสูงสุด ควรปรับลดสัดส่วนจากผู้ทรงคุณวุฒิใน (๕) จะมีความเหมาะสมมากกว่า

- ไม่เห็นด้วยกับการตัดคำว่า “ตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี” ใน (๕) ของร่างมาตรา ๑๙๕ เนื่องจากจะทำให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดไม่สามารถสมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

- มาตรา ๒๐๔ (๓) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์อย่างแท้จริงจำนวนสองคน ซึ่งเป็นการบัญญัติคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแบบเปิดกว้าง ซึ่งแตกต่างจากหลักการของร่างมาตรา ๑๙๕ (๓) ที่จำกัดคุณสมบัติเฉพาะของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่าต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีผลงานทางวิชาการด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายมหาชนเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่ององค์ประกอบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ เพื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงควรคงหลักการให้มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าโดยอาจปรับลดสัดส่วนให้คงเหลือจำนวนหนึ่งคนก็ได้ ส่วนสัดส่วนของผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดให้นำสัดส่วนไปเพิ่มไว้ใน (๓) ก็ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับการนำสัดส่วนของผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดไปบัญญัติไว้ใน (๓) เนื่องจากจะทำให้ผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขานิติศาสตร์จะมีสัดส่วนที่ได้รับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลือเพียงตำแหน่งเดียว ดังนั้น ควรคงหลักการเดิมใน (๕) โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ

ที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการบดีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนสองคน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่มีคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์สามารถได้รับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๕) ได้จำนวนสองคน

- เรื่องสัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒินั้น คณะกรรมการได้เพิ่มสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารราชการแผ่นดินให้สามารถเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๕) ของร่างมาตรา ๑๙๕ จึงทำให้สัดส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ มีจำนวนรวมสามคน ซึ่งแตกต่างจากหลักการที่เคยบัญญัติในมาตรา ๒๐๔ (๔) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์อื่น ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริงจำนวนเพียงสองคนเท่านั้น

- กรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาเพื่อคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๑) ได้ ไม่ควรกำหนดให้อำนาจที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้คัดเลือกอีกครั้งหนึ่งตามวรรคสาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุผลที่กำหนดหลักการให้มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) และ (๔) ของร่างมาตรา ๑๙๕ นั้น เนื่องจากต้องการให้มีการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจากผู้ทรงคุณวุฒิในตำแหน่งศาสตราจารย์ด้านนิติศาสตร์เพื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิในตำแหน่งศาสตราจารย์ด้านรัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์จำนวนหนึ่งคน เพื่อให้การทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยคดีเกิดการถ่วงดุลในการใช้ดุลพินิจการวินิจฉัยคดีต่าง ๆ ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) นั้น คณะกรรมการไม่ได้มุ่งหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ประสบความสำเร็จด้านวิชาการแต่เพียงด้านเดียว แต่มุ่งหมายบุคคลที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารราชการแผ่นดินเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ส่วนกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีเพื่อคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๑) ได้นั้น คณะกรรมการได้ออกแบบให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาสามารถคัดเลือกบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีเพื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนผู้พิพากษาในศาลฎีกาได้โดยคณะกรรมการยังคงหลักการในเรื่ององค์ประกอบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่าจะต้องมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๖

“มาตรา ๑๙๖ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙๕ แล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบห้าปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๗

“มาตรา ๑๙๗ ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด

(๒) ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๓ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๓) (๑๔) หรือ (๑๗)

(๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๕) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๖) เป็นข้าราชการ

(๗) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

(๘) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๙) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๑๐) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด” ใน (๑) นั้น กรณีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บุคคลดังกล่าวสามารถสมัครเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้หรือไม่

- ความว่า “เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก” ใน (๓) นั้น จำเป็นต้องมีคำว่า “ให้จำคุก” หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่คณะกรรมการอยู่ระหว่างจัดทำได้กำหนดให้มีเฉพาะองค์กรอิสระเท่านั้นซึ่งบัญญัติแตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่ได้กำหนดให้มีองค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนความว่า “เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก” ใน (๓) นั้น คำพิพากษาถึงที่สุดของศาลอาญามีได้พิพากษาให้จำคุกก็ได้ ดังนั้น ใน (๓) กรณีที่จะถือว่ามิใช่ลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะต้องเป็นกรณีเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ” ใน (๗) ควรจัดเรียงลำดับองค์กรให้เหมือนกันกล่าวคือ “หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ”

- ความว่า “เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ” ใน (๗) หมายความว่ารวมถึงพนักงานหรือลูกจ้างในองค์การมหาชนด้วยหรือไม่

- ความว่า “เป็นข้าราชการ” ใน (๖) นั้น ไม่รวมถึงผู้ซึ่งเป็นหรือเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีใช่หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๗) เป็นดังนี้ “เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของ รัฐวิสาหกิจหรือ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ” ส่วนผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรีมาแล้วจะไม่สามารถดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้อีกเนื่องจากตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๔)

เรื่องลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใน (๒) ได้กำหนดว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๓ ด้วย โดยหลักการในเรื่องลักษณะต้องห้ามที่กำหนดในร่างมาตรา ๙๓ ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามมิใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ใน (๑๓) ของร่างมาตรา ๙๓ กำหนดว่าต้องไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และ (๑๔) ของร่างมาตรา ๙๓ กำหนดว่าต้องไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี ซึ่งมีหลักการซ้ำกับหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๙๗ (๔) ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๓ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) **(๑๓) (๑๔)** หรือ (๑๗)”

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่จะถือว่าเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ใน (๙) นั้น หมายความว่ารวมถึงผู้ประกอบอาชีพอิสระด้วยใช่หรือไม่

- เรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่มีปัญหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามร่างมาตรา ๑๙๖ และร่างมาตรา ๑๙๗ หรือไม่องค์กรใดจะเป็นผู้วินิจฉัย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญกรณีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่าผู้สมัคร หรือผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหามีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ อาจกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัยหรือจะมอบให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นผู้วินิจฉัยก็ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ” ใน (๑) กรณีเป็นบุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วลาออกเพื่อเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ บุคคลดังกล่าวจะสามารถสมัครเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลที่เคยเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใดถือว่าเป็นผู้ที่เคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมาแล้วจึงต้องห้ามมิให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้อีก ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้ “เป็นหรือเคยเป็น ตุลาการผู้ดำรงตำแหน่งใน ศาลรัฐธรรมนูญหรือ ผู้ดำรงตำแหน่งใน องค์การอิสระใด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๗ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็น ~~ตุลาการ~~ ผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๓ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) ~~(๑๓) (๑๕)~~ หรือ (๑๗)
- (๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา
- (๕) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา
- (๖) เป็นข้าราชการ
- (๗) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของ ~~รัฐวิสาหกิจหรือ~~ หน่วยงานของรัฐ ~~หรือรัฐวิสาหกิจ~~
- (๘) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
- (๙) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ
- (๑๐) มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

มาตรา ๑๙๘

“มาตรา ๑๙๘ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ
- (๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙๖ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๗ และไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระใด องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาหรือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหามีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ควรเพิ่มหลักการในร่างมาตรา ๑๔๘ เพื่อรองรับกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการวินิจฉัย
- ความว่า “โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น” ในวรรคห้า นั้น คณะกรรมการสรรหาสามารถสรรหาจากบุคคลทั่วไปเพื่อแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นการเฉพาะหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๔๘ ดังนี้ “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด”

ส่วนเรื่องการสรรหาบุคคลอื่นที่ไม่ได้ยื่นใบสมัครเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๓) (๔) หรือ (๕) ของร่างมาตรา ๑๔๕ นั้น หากคณะกรรมการสรรหาเห็นสมควรสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไป คณะกรรมการสรรหาจะต้องสรรหาจากบุคคลที่มีคุณสมบัติเฉพาะตามที่กำหนดใน (๓) (๔) หรือ (๕) ของร่างมาตรา ๑๔๕ เท่านั้น จะสรรหาจากบุคคลอื่นที่ไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดใน (๓) (๔) หรือ (๕) ของร่างมาตรา ๑๔๕ ไม่ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๘ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ
- (๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔๖ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔๗ และไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระใด องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สิ้นสุด

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาหรือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรม เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น”

มาตรา ๑๙๙

“มาตรา ๑๙๙ ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใด ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐๐

“มาตรา ๒๐๐ ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๙๗ (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภา ภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อแต่งตั้งตามมาตรา ๑๙๙ วรรคสี่”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๒๐๐ มีหลักการที่แสดงนัยว่าผู้ที่รับราชการเมื่อได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแล้วจะต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกจากตำแหน่งหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๙๗ (๖) (๗) (๘) และ (๙) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภา ภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนดแล้วหรือไม่

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า เรื่องการแสดงหลักฐานว่าลาออกหรือเลิกประกอบอาชีพของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น หลักการในร่างมาตรา ๒๐๐ ได้กำหนดให้ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ต้อง

แสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพต่อประธานวุฒิสภา ภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภา กำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อแต่งตั้ง ซึ่งรูปแบบการบัญญัติ แตกต่างจากมาตรา ๒๐๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่กำหนดว่าในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา หรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเลือกบุคคลหรือวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อตนได้ลาออก จากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพ อิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกหรือได้รับความเห็นชอบ แต่ถ้าผู้นั้น มิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกหรือได้รับ ความเห็นชอบให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ได้ลาออก” หากผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหาเป็น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยังคงดำรงตำแหน่งราชการอยู่ การลาออกจะมีผลต่อเมื่อได้รับอนุมัติให้ลาออกจาก ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของส่วนราชการที่สังกัด ดังนั้น กรณีที่แสดงหลักฐานว่าได้ลาออกจากราชการแต่ยังมิได้ รับอนุมัติให้ลาออกจะถือว่าชอบด้วยหลักการตามร่างมาตรา ๒๐๐ หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๐๐ เป็นดังนี้ “ผู้ได้รับ**ทวงตัดเสียทหรือ สรรหา**ความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๙๗ (๖) (๗) หรือ (๘) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๙) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพ ตามมาตรา ๑๙๗ (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภา ภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อแต่งตั้งตามมาตรา ๑๙๙ วรรคสี่ ในกรณีที่ ไม่แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหาใหม่”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐๐ ผู้ได้รับ**ทวงตัดเสียทหรือ สรรหา**ความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นตุลาการศาล รัฐธรรมนูญ โดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๙๗ (๖) (๗) หรือ (๘) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๙) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๙๗ (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภา ภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภา จะนำความกราบบังคมทูลเพื่อแต่งตั้งตามมาตรา ๑๙๙ วรรคสี่ ในกรณีที่ไม่แสดงหลักฐานภายใน กำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหาใหม่”

มาตรา ๒๐๑

“มาตรา ๒๐๑ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๙ ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจาก วุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาล รัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้ได้ผู้ได้รับความเห็นชอบครบเก้าคน และ เมื่อประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ถือ ว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบนั้น ควรเพิ่มจำนวนเป็นไม่น้อยกว่าหกคน เพื่อให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณา

วินิจฉัยคดีและมีมติในการเรื่องต่าง ๆ ด้วยคะแนนเสียงข้างมากของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่ได้ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๐๑ เป็นต้นนี้ “ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๙ ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหกคน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกตนเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้ได้ผู้ได้รับความเห็นชอบครบเก้าคน และเมื่อประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่” ควรแก้ไขเป็นว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งในภายหลังไม่ต้องเลือกประธานศาลรัฐธรรมนูญใหม่”

- ไม่เห็นด้วยกับการตัดความว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ที่อวตารรัฐธรรมนูญ
ประกอบไปด้วยประชาชนและตุลาการรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่” เนื่องจากองค์ประชุมในการลงมติจะต้อง
นับรวมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่วุฒิสภายังไม่ได้ให้ความเห็นชอบด้วยซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ
เกี่ยวกับการมีมติของศาลรัฐธรรมนูญ

- ความว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้” หมายถึงให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบไม่ครบจำนวนเก้าคนแต่ไม่น้อยกว่าหกคน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับความเห็นชอบมีอำนาจการในการวินิจฉัยคดีได้ หรือมีอำนาจปฏิบัติหน้าที่เฉพาะงานด้านธุรการ หรือด้านการบริหารงานบุคคลทั่วไปของศาลรัฐธรรมนูญที่ไม่ใช่การวินิจฉัยคดีเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ถือว่า ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่” นั้น ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐๑ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๙ ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าห้า หกคน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้ได้ผู้ได้รับความเห็นชอบครบเก้าคน และเมื่อประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่”

มาตรา ๒๐๒

“มาตรา ๒๐๒ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว”

ประเด็นการพิจารณา

- ໄມ້ -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๐๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐๓

“มาตรา ๒๐๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙๖ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๗

(๒) ตาย

(๓) ลาออกจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๕) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑๑

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่แทน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้เพิ่มความเป็น วรยศสาม และวรยศสี่ ดังนี้

“ในกรณีที่ปัญหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) หรือ (๓) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๙๘ เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

การร้องขอ ผู้มีสิทธิร้องขอ การพิจารณา และการวินิจฉัยตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้ครอบคลุม และไม่ให้เกิดผลประโยชน์ขัดกัน

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- หากลาออกจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ยังสามารถดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากลาออกจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วจะไม่สามารถดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไปได้ เนื่องจากลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๑๙๗ คือเป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระใด

- มีกรรมการสอบถามว่า เลขานุการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เลขานุการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไม่ถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญ สามารถเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ แต่เป็นกรรมการสรรหาไม่ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในหมวดองค์กรอิสระควรต้องแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามให้สอดคล้องและเป็นไปตามร่างมาตรา ๑๙๗ ความว่า “ (๑) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระใด” ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙๖ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๗

(๒) ตาย

(๓) ลาออกจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๕) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑๑

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่แทน

ในกรณีที่ปัญหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) หรือ (๓) หรือไม่ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๙๘ เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สิ้นสุด

การร้องขอ ผู้มีสิทธิร้องขอ การพิจารณา และการวินิจฉัยตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๒๐๔

“มาตรา ๒๐๔ ในระหว่างที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับ กรณีมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงหกคน”

ประเด็นการพิจารณา

มีการถามว่า ความตามวรรคสอง หากมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญห้าคน และประธานศาลรัฐธรรมนูญหนึ่งคน ถือว่าครบหกคนหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมไม่ให้มีการแยกประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกจากกันเพื่อแก้ไขปัญหาการตีความเรื่องดังกล่าว และจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมหากลาออกจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญให้ถือว่าออกจากการเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๐๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐๕

“มาตรา ๒๐๕ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) พิจารณาวินิจฉัยให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๕ (๑)

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้นำส่วนที่ ๑ บททั่วไป แห่งหมวด ๑๐ ศาล มาใช้บังคับแก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้นำส่วนที่ ๑ บททั่วไป แห่งหมวด ๑๐ ศาล ความในมาตรา ๑๘๓ มาตรา ๑๘๕ มาตรา ๑๘๖ และมาตรา ๑๘๘ มาใช้บังคับแก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม” และเสนอตัดความใน (๓) ออก เนื่องจากความใน (๔) ครอบคลุมความใน (๓) แล้ว

มีการสอบถามว่า ถ้ามีการร้องเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจของศาลปกครองและศาลยุติธรรม จะเข้า (๔) หรือไม่ และกรณีมีบุคคลต้องการร้องว่าคดีที่ศาลปกครองพิจารณาไม่ใช่คดีปกครองต้องร้องไปที่ใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ใน (๔) เป็นเรื่องหน้าที่และอำนาจอื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เท่านั้น หากไม่มีการบัญญัติหน้าที่และอำนาจไว้ไม่ถือว่าเป็นอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ในที่นี้เรื่องขอบเขตอำนาจของศาลปกครองและศาลยุติธรรมจึงไม่เข้า (๔) ทั้งนี้ ในกรณีมีบุคคลต้องการร้องว่าคดีที่ศาลปกครองพิจารณาไม่ใช่คดีปกครองต้องร้องไปยังศาลปกครองหรือคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐๕ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) พิจารณาวินิจฉัยให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๕ (๑)

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้นำส่วนที่ ๑ บททั่วไป แห่งหมวด ๑๐ ศาล ความในมาตรา ๑๘๓ มาตรา ๑๘๕ มาตรา ๑๘๖ และมาตรา ๑๘๘ มาใช้บังคับแก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๐๖

“มาตรา ๒๐๖ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าห้าคน

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลและองค์กรอื่นของรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองหมายถึงเสียงข้างมากของคนที่ลงคะแนน หรือเสียงข้างมากธรรมดา (simple majority) ไม่ได้หมายถึงเสียงข้างมากของจำนวนรวมทั้งหมด หรือเสียงข้างมากเด็ดขาด (absolute majority) และสอบถามว่า ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวกำหนดเรื่องการออกเสียงประชามติ โดยใช้คำว่า “...ถ้าผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ...” จะตีความว่าเสียงข้างมากดังกล่าวเป็นแบบเสียงข้างมากธรรมดา หรือเสียงข้างมากเด็ดขาด

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- เสียงข้างมากในที่นี้ต้องเป็นแบบเสียงข้างมากธรรมดาเพราะหากผู้มีสิทธิไม่มาใช้สิทธิก็ไม่ควรนำมานับด้วย ควรอ้างอิงจำนวนเฉพาะผู้ที่มาใช้สิทธิเท่านั้น

- ผู้มีสิทธิที่ไม่มาออกเสียงประชามติอาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญก็ได้ จึงต้องอนุมานจากผู้มาใช้สิทธิเท่านั้นจึงควรเป็นเสียงข้างมากธรรมดา อาจต้องเขียนให้ชัดเจนว่าให้ใช้เสียงข้างมากของบุคคลผู้มาใช้สิทธิ

- เรื่องดังกล่าวสามารถส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจหน้าที่ในการตีความเรื่องดังกล่าว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๐๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐๗

“มาตรา ๒๐๗ การวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ถ้าไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่จะยกมาปรับแก้คดีได้ ให้วินิจฉัยกรณีนั้นตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “ประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ควรมีการนิยามหรือไม่เพื่อให้เป็นบรรทัดฐาน หรือจะให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัย ประธานกรรมการกล่าวว่า ความดังกล่าวไม่สามารถนิยามได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ศาลรัฐธรรมนูญต้องเป็นผู้อธิบายเหตุผลว่า ประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีที่มา

อย่างไร ซึ่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป ซึ่งประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต้องนับตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญเป็นต้นมาว่าเป็นอย่างไร

- ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ต้องมีการจัดทำเจตนารมณ์เหมือนเช่นที่เคยจัดทำในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีการจัดทำเจตนารมณ์ เพราะเจตนารมณ์เช่นที่เคยจัดทำในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นเจตนารมณ์ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ หากอยากทราบเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต้องดูภาพรวมของรัฐธรรมนูญว่ารัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์อย่างไร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๐๗ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๑๕ นาฬิกา

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยาการชำนาญการ

นายณฤพณ์ ธูลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยาการชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกฤษฎาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์